divina

nem sustinuit est instrumentum divinitatis, ex quo eius passiones et actiones operantur in virtute divina ad expellendum peccatum. Ad primum ergo dicendum quod licet Christus non sit passus secundum divinitatem, tamen caro eius est divinitatis instrumentum, et ex hoc passio eius habet quandam divinam virtutem ad expellendum peccatum, ut dictum est. Ad secundum dicendum quod passio Christi licet sit corporalis, sortitur tamen quandam spiritualem virtutem ex divinitate, cui caro unita est instrumentaliter. Secundum quam quidem virtutem passio Christi est causa remissionis peccatorum. Ad tertium dicendum quod Christus sua passione a peccatis nos liberavit causaliter, id est instituens causam nostrae liberationis, ex qua possent quaecumque peccata quandocumque remitti, vel praeterita vel praesentia vel futura, sicut si medicus faciat medicinam ex qua possint quicumque morbi sanari etiam in futurum. Ad quartum dicendum quod quia passio Christi praecessit ut causa quaedam universalis remissionis peccatorum, sicut dictum est, necesse est quod singulis adhibeatur ad deletionem propriorum peccatorum. Hoc autem fit per baptismum et paenitentiam et alia sacramenta, quae habent virtutem ex passione Christi, ut infra patebit. Ad quintum dicendum quod per fidem etiam applicatur nobis passio Christi ad percipiendum fructum ipsius, secundum illud Rom. III: Quem proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine eius. Fides autem per quam a peccato mundamur non est fides informis, quae potest esse etiam cum peccato, sed est fides formata per caritatem, ut sic passio Christi nobis applicetur non solum quantum ad intellectum sed etiam quantum ad affectum. Et per hunc etiam modum peccata dimittuntur ex virtute passionis Christi.

Ad .ii. sic proceditur. Videtur quod non sumus nunc liberati a potestate diaboli per passionem Christi. Ille enim non habet potestatem super aliquos in quibus nihil sine permissione alterius facere potest. Sed diabolus nunquam potuit aliquid in nocumentum hominum facere nisi ex permissione divina, sicut patet Iob I et II, quod potestate divinitus accepta eum primo in rebus et postea in corpore laesit. Et similiter Matth. VIII dicitur quod daemones nisi Christo concedente non potuerunt porcos intrare. Ergo diabolus nunquam habuit in hominibus potestatem. Et ita per passionem Christi non sumus nunc a potestate diaboli liberati. Praeterea, diabolus potestatem suam in hominibus exercet tentando et corporaliter vexando. Sed hoc adhuc in hominibus operatur post passionem Christi. Ergo non sumus per passionem Christi ab eius potestate liberati. Praeterea, virtus passionis Christi in perpetuum durat, secundum illud Hebr. X: Una oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos. Sed liberatio a potestate diaboli nec est ubique, quia in multis mundi partibus adhuc sunt idolatrae, nec etiam erit semper, quia tempore antichristi maxime suam potestatem exercebit in hominum nocumentum, de quo dicitur II ad Thess. II, quod eius adventus erit secundum operationem Satanae in omni virtute et signis et prodigiis mendacibus et in omni seductione iniquitatis. Ergo videtur quod passio Christi non sit causa liberationis humani generis a potestate diaboli.

Sed contra est quod dicitur Io. XII, passione imminente: Nunc princeps huius mundi eicietur foras; et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum. Est autem exaltatus a terra per crucis passionem. Ergo per eius passionem diabolus est a potestate hominum eiectus.

Respondeo dicendum quod circa potestatem quam diabolus in homines exercebat ante Christi passionem, tria sunt consideranda. Primum quidem est ex parte hominis, qui suo peccato meruit ut in potestatem diaboli traderetur, per cuius tentationem fuerat superatus. Aliud est ex parte Dei, quem homo peccando offenderat, qui per suam iustitiam hominem reliquerat potestati diaboli. Tertium autem est ex parte ipsius diaboli, qui sua nequissima voluntate hominem a consecutione salutis impediebat. Quantum igitur ad primum, homo est a potestate diaboli liberatus per passionem Christi, inquantum passio Christi est causa remissionis peccatorum, ut dictum est. Quantum autem ad secundum, dicendum quod passio Christi nos a potestate diaboli liberavit, inquantum nos Deo reconciliavit, ut infra dicetur. Quantum vero ad tertium, passio Christi nos a diabolo liberavit, inquantum in passione Christi excessit modum potestatis sibi traditae a Deo, machinando in mortem Christi, qui non habebat meritum mortis, cum esset absque peccato. Unde Augustinus dicit in XIII de Trin.: Iustitia Christi diabolus victus est, quia cum in eo nihil morte dignum inveniret, occidit eum tamen; et utique iustum est ut debitores quos tenebat liberi dimittantur, in eum credentes quem sine ullo debito occidit.

Ad primum ergo dicendum quod non dicitur sic diabolus in homines potestatem habuisse quasi posset eis nocere Deo non permittente, sed quia iuste permittebatur nocere hominibus quos tentando ad suum assensum perduxerat. Ad secundum dicendum quod diabolus etiam nunc quidem potest, Deo permittente, homines tentare quantum ad animam et vexare quantum ad corpus; sed tamen est hominibus praeparatum remedium ex passione Christi, quo se possunt tueri contra hostis impugnationes, ne deducantur in interitum mortis aeternae. Et quicumque ante passionem diabolo resistebant, per fidem passionis hoc facere poterant, licet passione nondum peracta. Quantum

a quo· [illegible] [illegible] inferni [illegible] diaboli [illegible] ut scilicet non tentando [illegible] permittere [illegible] homines ei [illegible] tamen [illegible] permittit diabolus [illegible] temporibus locis [illegible] per passionem Christi [illegible] propter nequitias demonum [illegible] Christi. Et si aliqui homines tempore antichristi neglexerint [illegible] non derogat efficacie passionis Christi [illegible].

Ad .iii. sic proceditur. Videtur quod per passionem Christi homines non sunt liberati a pena peccati. Principalis enim pena peccati est eterna dampnatio. Sed illi qui dampnati sunt in inferno pro suis peccatis non sunt per passionem Christi liberati, quia in inferno nulla est redemptio. Ergo videtur quod passio Christi non liberavit homines a pena. Praeterea illis qui liberantur a reatu pene non est aliqua pena iniungenda. Sed penitentibus iniungitur pena satisfactoria. Non ergo per passionem Christi sunt homines liberati a reatu pene. Praeterea mors est pena peccati secundum illud Ro. vi. stipendia peccati mors. Sed adhuc post passionem Christi homines moriuntur. Ergo videtur quod per passionem Christi non sumus liberati a reatu pene. Sed contra est quod dicitur Ysa. liii. Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit. Respondeo dicendum quod per passionem Christi liberati sumus a reatu pene dupliciter. Uno modo directe, inquantum scilicet passio Christi fuit sufficiens et superhabundans satisfactio pro peccatis totius humani generis. Exhibita autem satisfactione sufficienti tollitur reatus pene. Alio modo indirecte, inquantum scilicet passio Christi est causa remissionis peccati in quo fundatur reatus pene. Ad primum ergo dicendum quod passio Christi sortitur effectum suum in illis quibus applicatur per fidem et caritatem et per fidei sacramenta. Et ideo dampnati in inferno, qui predicto modo passioni Christi non coniunguntur, effectum eius percipere non possunt. Ad secundum dicendum quod sicut dictum est, ad hoc quod consequamur effectum passionis Christi oportet nos ei configurari. Configuramur autem ei in baptismo sacramentaliter, secundum illud Ro. vi. consepulti sumus ei per baptismum in mortem. Unde baptizatis nulla pena satisfactoria imponitur, quia sunt totaliter liberati per satisfactionem Christi. Quia vero Christus semel tantum pro peccatis nostris mortuus est, ut dicitur i. Pe. iii., ideo non potest homo secundario configurari morti Christi per sacramentum baptismi. Unde oportet quod illi qui post baptismum peccant configurentur Christo patienti per aliquid penalitatis vel passionis quam in seipsis sustineant, que tamen multo minor sufficit quam esset condigna peccato

[illegible] satisfactione [illegible]. Ad .iii. dicendum quod satis[illegible] effectum in nobis inquantum incorporamur [illegible] capiti. Membra autem [illegible] primo quidem habuit gratiam in anima cum [illegible] passione ad gloriam i[illegible] pervenit, ita et nos qui sumus [illegible] per passionem eius liberamur quidem a reatu [illegible] tamen quod primo recipimus in anima [illegible] adoptionis filiorum quo ascribimur ad he[illegible] glorie immortalitatis, adhuc corpus passi[illegible] mortale habentes; postmodum vero configurati pa[illegible] et morti Christi in gloriam immortalem perdu[illegible] secundum illud Ro. viii. Si filii et heredes, heredes [illegible] coheredes autem Christi, si tamen compatimur ut [illegible] glorificemur.

Ad .iiii. sic proceditur. Videtur quod per passionem Christi non simus Deo reconciliati. Reconciliatio enim non habet locum inter amicos. Sed Deus semper dilexit nos, secundum illud Sap. xi. Diligis omnia que sunt et nichil odisti eorum que fecisti. Ergo passio Christi non reconciliavit nos Deo. Praeterea non potest idem esse principium et effectus, unde gratia que est principium merendi non cadit sub merito. Sed dilectio Dei est principium passionis Christi, secundum illud Io. iii. Sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret. Non ergo videtur quod per passionem Christi sit reconciliatus Deo ita quod de novo nos amare inciperet. Praeterea passio Christi impleta est per homines occidentes Christum, qui ex hoc graviter Deum offenderunt. Ergo passio Christi magis est causa indignationis quam reconciliationis Dei. Sed contra est quod apostolus dicit Ro. v. reconciliati sumus Deo per mortem filii eius. Respondeo dicendum quod passio Christi est causa reconciliationis nostre ad Deum dupliciter. Uno modo inquantum removet peccatum per quod homines constituuntur inimici Dei, secundum illud Sap. xiiii. Similiter odio sunt Deo impius et impietas eius, et in Psalmo: Odisti omnes qui operantur iniquitatem. Alio modo inquantum est Deo sacrificium acceptissimum. Est enim hoc proprie sacrificii effectus ut per ipsum placetur Deus, sicut etiam homo offensam in se commissam remittit propter aliquod obsequium acceptum quod ei exhibetur. Unde dicitur i. Reg. xxvi. Si dominus incitat te adversum me, odoretur sacrificium. Et similiter tantum bonum fuit quod Christus voluntarie passus est, quod propter hoc bonum in natura humana inventum Deus placatus est super omni offensa generis humani quantum ad eos qui Christo passo coniunguntur secundum modos predictos. Ad primum ergo dicendum quod Deus diligit omnes homines quantum ad naturam quam ipse fecit. Odit tamen eos quantum ad culpam

[illegible] multo magis inesse est q
[illegible] corpora reassumpsit. Quod corpora
[illegible] ad uitam immortalem quia
[illegible] ad uitam immortalem. ¶ Ad p
[illegible] caro et sanguis ibi non accipitur
[illegible] carnis et sanguinis, sicut Aug. dicit in .xiiij.
[illegible] corruptione carnis et sanguinis. Quod
[illegible] ad assertionem de resurrectione carnis. Non
[illegible] corruptio et immortalitas carnis et sanguinis
[illegible] quod secundum [illegible] possidebunt regnum dei. Sed quod
[illegible] est carnem et ossa non habere sicut me uidetis
[illegible] caro et cum sit corruptione intelligitur non
possidebit. Unde ratio additur in uerbis apostoli
nec corruptio incorruptionem. ¶ Ad .ij. dd. quod sic
Aug. dicit in eod. li. Fortassis accepta occasione
sanguinis urgebunt nos molestiores persequu-
tores et dicent: si sanguis in corpore resurge-
tis fuit, cur non et pituita id est fleuma,
cur non et fel flauum id est cola, et fel nigrum
id est malancolia, quibus .iiij. humoribus uim car-
nis temperari et medicinae disciplina testatur?
Sed quodlibet quis addat, corpori adde cauen-
dum est ne sue fidei sanitati et castitati quo cor-
rumpat, [illegible] ei diuina potestas de ista uisibilitate
et instabilitate corporum quibus adhuc manentibus
auferre quas noluerit qualitates, ut absint
labes sed corruptionis, absit effigies, absit
motio, absit fatigatio; absit uescendi
potestas, absit esuriendi necessitas. ¶ Ad .ij.
dd. quod totus sanguis qui de corpore Christi
fluxit tam ad ueritatem humanae naturae pertinebat in
Christi corpore resurrexit et eadem ratione de omnibus par-
ticulis ad ueritatem et integritatem humanae naturae
pertinentibus; sanguis autem ille qui in quibusdam ecclesiis pro
reliquiis obseruatur non fluxit de latere Christi sed
miraculose dicitur effluxisse de quadam ymagine
Christi percussa. ¶ Ad 3m. [dicendum] quod corpus Christi cum cicatricibus
D .iij. [illegible] resurgere non debuit. dicitur .ii. r. ad
corpus .vi. quod mortuum resurget in corpore Christi
cicatrices et uulnera ad quod cum corpore presen-
te dessinit, non sequitur fuit quod aliquid ut est qui remu-
tatio cum cicatricibus resurget. ¶ Ad corpus et in-
tegrum resurgeret. Sic dicitur est, sed aperture
uulnerum contrariae integritati corporis quod
per eas discontinuatur corpus, non sequitur ut si fuisse
eius quod in Christi corpore aperture uulnerum remanent et

si remanet ibi quam multum insignia quod n-
sufficerent ad assensum ad quod Thomas cre-
deret; unde dicitur quia uidisti me Thoma credidisti.
¶ Aug. dicit in .iiij. li. quod post resurrectionem de Christo dicitur q
tamen [illegible] [illegible] ad ta-
ctum quod ipsum quod passus est corpus resurrexit. ut cica-
trices, remitte quae ea tenuit esse, sed ut quae cer-
tificaretur dubitantibus de sua resurrectione cicatrices ulla
non habuit, sed non deberet mutabilitati glorie
quod ad assumeret quod eo tempore non remanet et
ut sequitur quod non debuit corpus cum cicatricibus in resurrectione
resurgere. ¶ Sed contra quod dicit Thome Jo. xx. In-
fer digitum tuum huc et uide manus meas et
affer manum tuam et mitte in latus meum. ¶ Ad
dd. quod sicut fuit autem Christi in resurrectione corpus cum
cicatricibus resurrexit. ¶ Quod propter gloriam ipsi-
us, dicit enim Beda super Luc.: quod non ex impotentia curandi
cicatrices suas [illegible], ut in perpetuum uictorie
sue circumferret triumphum. Unde Aug. dicit .xxij.
de ci. dei: quod fortassis in illo regno in corporibus
martyrum uidebimus uulnerum cicatrices quae pro
Christi nomine pertulerunt, non enim deformitas in eis
sed dignitas erit et quaedam quamuis in corpore, non cor-
poris sed uirtutis pulchritudo fulgebit. ¶ Sed
ad confirmandos corda discipulorum de fide sue re-
surrectionis. ¶ Tertio ut patri pro nobis supplicans quale ge-
nus mortis pro homine pertulit semper ostendat.
¶ Quarto ut sua morte redemptis quam miseri-
corditer sunt adiuti propositis eiusdem mortis
indiciis insinuet. Postremo ut in iudicio
quam iuste dampnentur ibidem annunciet. ¶ Unde si-
cut Aug. dicit in li. de simbolo. Scivit Christus quare
cicatrices in suo corpore seruaret, sicut enim demonstrauit
Thome non credenti nisi tangeret et uideret, ita etiam
inimicis uulnera demonstraturus est sua, ut con-
uincens eos ueritas dicat: ecce hominem quem cruci-
fixistis. uidetis uulnera quae infixistis. agnoscitis
latus quod pupugistis. quoniam per uos et propter
uos apertum est, nec tamen intrare uoluistis. ¶ Ad p-
rimum dicendum quod cicatrices ille quae in corpore Christi permanserunt
non pertinent ad corruptionem uel defectum, sed ad in-
maiorem cumulum glorie in quantum sunt quaedam uirtu-
tis insignia. Et in illis locis uulnerum quidam
spiritualis decor apparebit. ¶ Ad .ij. dd. quod il-
la apertura uulnerum quamuis cum quadam solutione
continuitatis, totum tamen hoc recompensatur per ma-

decem

[illegible] ret mai[illegible] integri-
[illegible] a nolui moct
[illegible] a iudici[illegible] q̃ ut d[icit] leo pp̃ suf
fic[illegible] ad fide[illegible] uolui[illegible] qd indicat s[ed]
nob[illegible] ut tanget q[uod] malat. Cad
[illegible] noluit[illegible] creatres nulli
[illegible] remane[illegible] n[on] soli ad [illegible] dist[illegible]
[illegible] p[er] alias uoces, ex quib[us] ap
p[ar]ia q[illegible] cor[illegible] creat[ur]es ille [illegible]
bit. q[uod] ut au[gustinus] d[icit] ad [illegible] de trinit[ate] car
[illegible] ut erat q[uia] as
[illegible] iudi[illegible] mor[illegible] q[uia] sic in
cor[illegible] p[ro]ter [illegible] poterit [illegible] indica
[illegible] filiam p[er] trinitate[illegible] redditu[illegible] morte,
q[uod] quis [illegible] ul[illegible] p[re]sumat, siq[ui]dam
carne trinit[illegible] denegat. Cum p[ro]p[ter] q[uod] creat[ur]es
quas [illegible] in suo cor[illegible] mi[illegible] p[er]
mod[um] ab illo cor[illegible] sit[illegible] q[uaesti]o .lv. de
manifestac[i]o[n]e trinitatis.

Deinde [illegible] de manifestac[i]o[n]e trinitatis. Et ce hoc
q[uae]rit[ur] [illegible] p[rimo] ut trinitas o[mn]ib[us] ho[minibus]
manifestari debuit. an sol[um] q[ui]bda[m]
sp[irit]ualib[us] ho[minibus]. [illegible] fini[illegible]
[illegible] mat[illegible] r[illegible] ut[illegible] p[ro]fici debu
erit [illegible] a[illegible] fui[illegible] q[uo]d
[illegible] aliena effigie appareret. Ra[illegible]
to ut trinit[illegible] argu[illegible] manifestare debu
erit. Tercio de sufficientia illor[um] argumentor[um].

Ad p[rimu]m sic p[ro]cedit[ur], ut q[uod] [illegible] debuit o[mn]ib[us]
manifestari, sic ei pub[lice] p[ro] [illegible] pena
pub[lica] [illegible] corā o[mn]ib[us] argu
[illegible] ita p[ubli]co debe[illegible] p[ubli]c[illegible], s[ed] cli
tas [illegible] e p[ri]mu[illegible] [illegible]
ut au[gustinus] d[icit] [illegible] io, cui[illegible] [illegible] o[mn]ib[us]
manifesta eo p[ubli]ce [illegible] q[uod] glia
trinitatis ip[s]i o[mn]ib[us] manifestari debuit. [illegible]
[illegible] ordina[illegible] ad n[ost]ram salu[tem]. ita et ci
[illegible] [illegible] ro. iii. [illegible] iustifica[illegible] n[ost]ra;
s[ed] [illegible] ad [illegible] o[mn]i[illegible] d[illegible] o[mn]ib[us] ma
nifestari, a no[n] sp[irit]ual[illegible] quib[us]dam. Ex illis q[ui]b[us]
manifesta e[st] [illegible] fuit trinitas testes, [illegible]
[illegible] act[illegible] .iii. q[uod] de [illegible] a mortuis [illegible]
nos testes sum[us], hoc a testio[illegible] [illegible]
p[ubli]ce [illegible], q[uod] quid non [illegible] [illegible], [illegible]
illud .i. cor. xiiii. mulieres [illegible] taceant
[illegible] i. thi. ii. doce[illegible] mulieri no[n] p[er]mitto, [illegible] q[uod]

[illegible] tri[illegible] manifesta [illegible]
b[illegible] [illegible] E[illegible] q[uod] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] p[re]dicatis [illegible]
cog[illegible] q[uam] cog[illegible] [illegible]
a[illegible] cog[illegible] [illegible], [illegible]
di[illegible] reuelat[illegible] qu[illegible] [illegible]
[illegible] lex [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] reuela[illegible] quib[us] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
tu[illegible] sp[iritu]m, ea no[n] q[uod] [illegible] ad futura[m] gl[ori]a[m]
[illegible] ho[mi]n[illegible] cog[illegible] [illegible] [illegible] l[illegible]
[illegible] non [illegible] de d[illegible] abs[illegible] [illegible]
[illegible] dilig[illegible] [illegible] [illegible] cog[illegible]
[illegible] reuelata [illegible] .i. cor. ii. no
b[is] reuelau[it] de[us] p[er] sp[iritu]m [illegible] x [illegible] gli
[illegible] trinitatis [illegible] manifestare s[ed]
quib[us]dam [illegible] testio[illegible] [illegible] nomina[illegible]

Ad p[rimu]m [illegible] q[uod] [illegible] e[st] [illegible]
ad [illegible] [illegible] impossibile q[uod] [illegible] lege no
ta e[st] o[mn]ib[us], [illegible] o[mn]i [illegible] immediate
manifestari potuit, ei a[illegible] p[er] gl[ori]am [illegible]
tris ut ap[illegible] d[icit] io. ii. [illegible], [illegible] immediate e[st]
manifesta no[n] o[mn]ib[us] s[ed] quib[us]dam, q[ui] a [illegible]
[illegible] fr[atr]ib[us] pub[lice] [illegible] [illegible] intelli
ge[n]d[um] e[st] de pena [illegible] [illegible] pub[lica]
[illegible] p[ubli]ce [illegible] [illegible], [illegible]
pene [illegible] [illegible] no[n] pub[lice] o[mn]ib[us]
manifestari, s[ed] sp[irit]ual[illegible] ill[illegible] qui p[re]dicati [illegible]
a [illegible]. Ad .ii. d[icendum] q[uod] tr[inita]s e[st] sic [illegible] o[mn]i[um]
salu[tem]. ita [illegible] o[mn]i[illegible] p[er]ueniet. n[on] [illegible]
[illegible] q[uod] immediate o[mn]ib[us] manifestare [illegible] q[ui]bda[m]
p[er] q[uos] testio[illegible] defer[illegible] ad o[mn]es. Ad .iii. [illegible]
q[uod] mulieri non p[er]mittit[ur] p[ubli]ce docere, [illegible]
mittit[ur] a ei p[ri]uatim domestica [illegible] aliq[ui]s
[illegible] i[illegible], [illegible] sic amb[illegible] d[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qui domestica [illegible]
mittit[ur] ad [illegible] testimoni[illegible] [illegible]
p[ri]mum; [illegible] p[ri]mum [illegible] appar[illegible] [illegible]
q[uod] [illegible] mortis ad ho[m]i[ne]m [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] xp[ist]i in gl[ori]a [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] mortis
[illegible] [illegible] [illegible] p[ri]ma [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] abs[illegible] [illegible] maledictionis [illegible]
[illegible] simil[illegible] p[er] hoc [illegible] q[uod] [illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible] q. tam a quib[us]
[illegible] ra ei nob dr
[illegible] baptizant [illegible]
[illegible] no inoleuit quorumdam
[illegible] homines baptiza
[illegible] io in doctrina
[illegible] volumus.
[illegible] sola iniustitia [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] baptismi [illegible]
[illegible] obseruia in baptismo [illegible]
[illegible] alii baptizati q. [illegible]
[illegible] baptismo [illegible]
[illegible] se sic [illegible] in baptismo si
[illegible] pueri ad effectum [illegible]
[illegible] significat trinitas [illegible]
[illegible] quod significat trinitas
[illegible] hoc fit ad maiorem [illegible]
[illegible] mors [illegible]
[illegible] septimae [illegible]
[illegible] una die [illegible] septimus
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] mortis [illegible]
[illegible]
[illegible] q. [illegible]
[illegible]
[illegible] baptiza
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad baptismum [illegible]
[illegible] unum baptismum [illegible]
[illegible] unum baptisma [illegible]
[illegible] baptizet [illegible]
[illegible] unum baptisma [illegible]
[illegible]
[illegible] singulas [illegible]
[illegible] plures baptizati
H[illegible] baptismus possit [illegible]
[illegible] ad ablutionem [illegible]
[illegible] multo magis baptismus
[illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] q. [illegible]

baptizant [illegible] baptismus johis
multo [illegible] quis [illegible] ab hereticis
[illegible] relapsi [illegible] catholi
cam [illegible]
eos [illegible] de hereticis aliis
baptizati ab hereticis debet re[baptizari] [illegible] bap
[illegible] baptizatio
[illegible] baptizari [illegible]
[illegible] baptismi [illegible]
[illegible] q. baptismi [illegible]
[illegible] multo magis baptismus [illegible]
[illegible] una fides unum baptisma
[illegible] q. baptismus iterari non [illegible]
[illegible] baptismus [illegible] spiritualis regeneratio [illegible]
[illegible] mori [illegible] nouam [illegible]
[illegible] jo. iii. [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] baptismus iterari [illegible]
[illegible] gratia [illegible] jo. iii. [illegible]
[illegible]
[illegible] natiuitatem [illegible]
[illegible] natiuitatem carnis [illegible]
[illegible] non [illegible] baptismus [illegible]
[illegible] baptizantur [illegible] mortuum [illegible]
[illegible] in nouitatem vite [illegible]
[illegible] baptismus iterari [illegible]
[illegible] quidam rebaptizari volentes [illegible]
[illegible] filium dei [illegible] gloria [illegible]
[illegible] mors [illegible] baptismus [illegible]
[illegible] imprimit caracterem [illegible]
[illegible]
[illegible] baptismus [illegible] hoc [illegible]
[illegible] epistolam [illegible] caracter [illegible]
non [illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] nota [illegible]
[illegible] baptismate [illegible]
[illegible] non [illegible] baptismus
[illegible]
[illegible] non [illegible]
baptismus [illegible]
[illegible] homines [illegible]
[illegible] homines [illegible]
[illegible] q. baptismus [illegible]
[illegible]
[illegible]

illa

ansfinit baptism [illegible] sp [illegible] s3 i
pina [illegible] tollit petin q° impedich
effectum bap. Cap° iij. d°. q° sicut au. d° s3 jo. i
fit e° nostricleam eu. ette p° bap. Johēz bap
tizati e. p° hoiata non e baptizatu. q3
jo. dedit baptism suu. hoiata dedit baptism
x°. q3 sacrm tam sctm e ut n° hoiata mis
trante polluat. Cap° iij. d°. q° paulian 7 ca
thafrige non baptizabit i noie trinitatis,
sic gg° d° scles cōmo epo, hij heica qui
trinitatis noie baptizantur sic s3 bono
siaui 7 cataf°ge. q. s. ide sensciclut cu pau
lianis. q3 7 isti x° deu non cduit cristian
tes. s. ipm ee puru hoiem. 7 isti. s. catha
frige. spm. s. pis° d° sensu ee puru hoiem 7
inortalium. s. cduit. qui cu ad sctam ecctiaz
neniut baptizant q3 bapta n fuit. q3 i erro
re positi. sec trinitatis noie inime prep
inte, s3 sic i reglis ecctias d°. si qui ap
illos heicos bapti sut qui i sctē trinitatis
gfone baptizant 7 ueniut ad catholica
fidem recipiat ut baptizati. Cap° iij. d°.
q° sic d° [illegible] allexandri. iij. de quibs du
biu e an bapti fuit baptizati bapts i ubis
pmissis. s. si baptizatus es, e° te no
rebapti s3 si n baptizatus es. e° te bapti3o
7 c°, n u inconueniens q3 nescit ee seu. Cap° v.
d°. q° iterum sacramentu. s. bap° 7 eucha° e rep
sentatiui dnice mortis 7 passionis. alit
tam 7 alit. na i bapto queinorat moris
x°i in q° ho x° ēmoritur ut i nouitate ige
ricetur, s3 i sacrmto eucha° e queinoratur moris
x° in q° ipe x° passus e, ut dicet nob q°. pascale
quiuiu. s. i epie. v. pascha nrm imolatus e
x° itaq epletu. 7 q3 ho semel nascitur mltoa
ens aut semel tantu dat bapts mltotiens
H
Cap° x. s° prei q° illa eucharistia.
x°i qens ritus quo ectia utitur i bap
[illegible] ut ei d° cdo. inquit aq bapti figare su
ta cdidi possit. i tactu dnica corporis
sctificatione, hoc a° festu fuit i bapto x°i q
celebritur i festo epiphie, g° mag debebat ce
lebrari solleps bapts i festo epiphie
q° i ingia passione 7 ingilia pentecostes. Cap°
ad idem sacramentu, n ur pietre, dui sax ma
tiez us. s3 ad baptm ptiet ablucio aq,

indicent g° ille qui baptizat bis [illegible]
leo sco p° i pretore [illegible]
[illegible] Cap° i [illegible]
d° 7 sceia baptia [illegible]
[illegible]
[illegible] x°igent g° bapti [illegible]
nestis. Cap° sine hi obfuatis p° bapts ce
lebrari, in g° q° dcta st uitur ee [illegible]
gent ab ectia instituta ee i ritu bapti. Cap°
x° e q° cu reg spu sco qui n° iordanem [illegible]
Cap° iiij° d°. q° i sacrmto bap° d° agit q° e de i
uete sacramenti 7 d° e q° ad q°dam sollepnita
te, sacraunti pnet, de uete quidem sacrmti e
forma. q° designat pncipale; [illegible]
7 uisi quic ca uistial. 7 u° m. s. ablu
cio mag q° designat pncipale [illegible]
fectiu, ceta uo oia q° i ritu bapti d° obseruat
ectia. mag ptient ad q°dam sollepnita
tez sacraunti, q° quidem adhibet sacrmto
Cap° quidem ad excitandam deuotione [illegible]
liu 7 reuerencia ad sacramentu, si ei simp
fiet ablucio mag absq solempnitate
de facili ab aliquibs estimaret. q° [illegible]
lucio. Cap° sd ad fidelium instructione, simplices
eni qualis non erudiuntur, de erudiunt pa
hq sensiblia signa. picta p picturas 7 ali
q° hi, 7 p hunc mod pea q° i sacramentis [illegible]
ul instruunt ul sollicitant ad q°reo [illegible]
q° p hi sensibilia signa sigit, 7 ideo q3 p° pnci
pale sacramenti effectu e ea q°da alia fieri [illegible]
bapim. gene fuit ut ectia q°bn [illegible]
ine representaret. Cap° ideo q3 p exces [illegible]
7 alia hi contin ins denotis ab impis
sacramentalis effics. Cap° d° pinug° d°. q° s° i [illegible]
phā baptizatus e bapto io° ut s d [illegible]
quo q°dem bapto non baptizat [illegible]
pnas° bapto x°. qui quidem bt efficacia e
passione x°. s. i° io. vi. quicq baptizati su
m x° i x°o ibi i morte ipi baptizati sunt
7 ex spu sco. s. illo jo. iij. n quis renatus
fuit ex aq 7 spu sco, 7 io sollepnis bap
tism agit i ectia 7 i ingilia pasche [illegible]
fit ēmemoratio dnice sepultre 7 resurrec
tionem. p° q° i do p° rrciem [illegible] de bapto
dicitur ideo ut heic co. uit. [illegible] ingia pente
q° i mag celebru sollepnitate sic s3 vi

quodammodo prophetico dicitur etiam cum etiam non parentes
tes habeant cum per eorum nulla consuetudo data
a hunc sequendo abrenuntiare monstrantur. Item cadit
postmodum dicta intentiones non per actum, propter intentionis
cuiuslibet qui et intrat et ploret, sed per actum eorum
a quibus offeruntur. Ad ii. dicendum quod sicut Augustinus dicit in libro
Bonifacio contra etiam salvatoris parvuli per alios
conditi sunt ex aliis qui baptismo retinentur peccata
tenentur, non impeditur eorum salus si parentes sint infi
deles, quia sicut Augustinus dicit ibidem eidem Bonifacio, sicut ubi
offeruntur parvuli ad percipiendam spiritualem gratiam
non tantum ab eis quorum gestantur manibus, quamvis
et ab ipsis si ipsi boni fideles sunt, quam ab universa
sanctorum societate atque fidelium, ab omnibus namque
offerri recte intelliguntur quibus placet quod offe
runtur et quorum caritate ad communionem sancti spiritus adiungun
tur. Infidelitas autem propriorum parentum etiam si eos
post baptismum demoniorum sacrificiis imbue
re conentur parvulis non nocet, quia ut idem Augustinus
dicit, parvulus semel generatus per aliorum voluntatem dein
ceps non potest vinculo aliene iniquitatis obstrin
gi cum nulla sua voluntate consentit, secundum illud Eze
chiel. Sicut anima patris mea est, et anima filii, anima que
peccaverit ipsa morietur, sed ideo ex Adam traxit quod sa
cramenti illius gratia solveretur, quia nondum erat
anima separata vivens, fides etiam unius in uno toto
corpore prodest per operationem spiritus sancti qui unit
ecclesiam et bona unius alteri communicat. Ad iii. dicendum quod
sicut puer cum baptizatur non per se ipsum sed per a
lios credit, ita non per se ipsum sed per alios inter
rogatur et interrogatus confitetur fidem ecclesie in
persona infantis qui huic fidei aggregatur per fidei sacramentum,
conscientiam quoque bonam confitetur parvulus in se ipso non quidem
actu sed habitu per sacramentum ratificatur. Aliorum infi
Ad x. sic proceditur: videtur quod pueri iudeorum vel aliorum infi
delium sint baptizandi etiam invitis parentibus, magis enim debet
homo subvenire periculo mortis eterne quam peri
culo mortis temporalis; sed puero in periculo mortis
temporalis existenti est subveniendum etiam si parentes per
malitiam contradicerent, ergo multo magis est subvenien
dum pueris infidelium filiis contra periculum mor
tis eterne etiam invitis parentibus. Preterea filii servorum sunt ser
vi et in potestate dominorum, sed iudei sunt servi
regum et principum, et quantum etiam alii infideles,
ergo absque omni iniuria possunt principes iudeorum fi
lios vel aliorum servorum infidelium facere baptiza
ri. Preterea quilibet homo est magis dei a quo habet animam quam patris
carnalis a quo habet corpus, non ergo est iniustum si parvuli infide
lium filii parentibus carnalibus auferantur et deo per
baptismum consecrentur. Sed contra est quod in decretis di. xlv. ex
concilio toletano sic dicitur: de iudeis precepit sancta
synodus nemini deinceps ad credendum vim inferre,
non enim tales inviti salvandi sunt sed vole
ntes ut integra sit forma iustitie. Respondeo dicendum quod
parvuli infidelium filii aut habent usum rationis aut non
habent. Si autem habent, iam quantum ad ea que sunt iuris divini
vel naturalis incipiunt sue potestatis esse, et ideo propria vo
luntate invitis parentibus possunt baptismum suscipe
re sicut et matrimonium contrahere, et ideo tales licite moneri pos
sunt et induci ad suscipiendum baptismum. Si vero nondum habent
usum liberi arbitrii, secundum ius naturale sunt sub cura
parentum quamdiu ipsi sibi providere non possunt, unde et
de pueris antiquorum dicitur quod salvabantur in fide parentum,
et ideo contra iustitiam naturalem esset si tales pueri invitis pa
rentibus baptizarentur, sicut etiam si aliquis habens usum ratio
nis baptizaretur invitus. Esset etiam periculosum ta
les filios infidelium baptizare, quia de facili ad
infidelitatem redirent propter naturalem affectum ad paren
tes, et ideo non habet hoc ecclesie consuetudo quod filii infide
lium invitis parentibus baptizarentur. Ad primum
ergo dicendum quod a morte corporali non est aliquis eripiendus
contra ordinem iuris civilis, puta si aliquis a suo
iudice condempnetur ad mortem, nullus debet eum
violenter a morte eripere, unde nec aliquis debet irrum
pere ordinem iuris naturalis, quo filius est sub cura patris, ut
eum liberet a periculo mortis eterne. Ad ii.
dicendum quod iudei sunt servi principum servitute civi
li, que non excludit ordinem iuris naturalis vel divini.
Ad iii. dicendum quod homo ordinatur ad deum per rationem, per
quam eum cognoscere potest, unde puer antequam usum
rationis habeat naturali ordine ordinatur in deum per
rationem parentum, quorum cure naturaliter subiacet, et secundum
eorum dispositionem sunt circa ipsum divina agenda. Item
Ad xi. sic proceditur: videtur quod in ventre matris existen
tes possint baptizari, efficacius enim est donum
Christi ad salutem quam peccatum Ade ad damnationem, ut
apostolus dicit Ro. v, sed pueri in ventre matris existentes
damnantur propter peccatum Ade, ergo multo magis sal
vari possunt propter donum Christi, quod quidem fit per
baptismum, ergo pueri in ventre matris existentes pos
sunt baptizari. Preterea puer in utero matris existens ali
quid est eius, sed baptizata matre baptizatur

quod est ei mortem ipsam exire, ergo mortem quam baptizata
mater baptizetur puer in utero ei exire. Ad primum
contra prior est quod mors corporalis, sed de duobus malis
minus malum eligendum est, sed puer in utero miser
mortes baptizari non potest. Unde melius est quod mater aperiatur
et puer inde eductus baptizaretur quam quod puer eternaliter
dampnetur absque baptismo decedens. Ad primum exigit quoniam
quando aliqua pars pueri prius egreditur, sicut dicitur Gen. xxxv-
iij. quod pariente Thamar in ipso effusione infantium
unus protulit manum in qua obstetrix liga-
vit coccinum dicens iste egredietur prior. Illo non
manum tenente egressus est alter qui, et in tali casu
immineret periculum mortis, ergo videtur quod illa pars debe-
at baptizari pro adhuc in matris utero existente. Ad
secundum est quod aug[ustinus] ad dardanum dicit nemo renasca-
tur nisi primo nascatur, sed baptismus est quedam
spiritualis regeneratio, non ergo debet baptizari prius quam
ex utero nascatur. Preterea dicendum quod de ratione baptismi est quod
corpus baptizandi aliquo modo aqua abluatur. Cum bap-
tismus sit quedam ablucio ut dictum est, corpus autem in-
fantis antequam nascatur ex utero non potest aliquo
modo ablui aqua, nisi forte dicatur quod ab-
lucio baptismalis qua corpus matris lavatur ad fili-
um in ventre existentem perveniat, sed hoc non
potest esse, tum quia anima pueri ad cuius sanctificationem
ordinatur baptismus distincta est ab anima matris,
tum quia corpus puericii animatum iam est formatum et
per consequens a corpore matris distinctum. Et ideo baptismus
quo mater baptizatur non redundat in prolem
in utero existentem. Unde aug[ustinus] dicit contra iulianum. Si ad
matris corpus id quod est in ea accipitur pertinere
ita ut eius pars imputetur, non baptizaretur infans
cuius mater baptizata est aliquo mortis ur-
gente periculo cum gestaret, nunc ergo cum [illegible]
ipse. Si infans baptizetur non utique ad
matris corpus cum esset in utero pertinebat. Et ideo
relinquitur quod nullo modo existentes in matris ute-
ro baptizari possunt. Ad primum ergo dicendum quod
pueri in matris uteris existentes nondum pro-
dierunt in lucem ut cum aliis hominibus vitam
ducant. Unde non possunt subici actioni hu-
mane ut per eorum ministerium sacramenta reci-
piant ad salutem, possunt tamen subici operationi
dei apud quem vivunt ut quadam privilegio gra-
tie sanctificationem consequantur, sicut patet de sancti-
ficatis in utero. Ad secundum dicendum quod interiori ma-
tris est aliquid cum pertinuerit et ymmediate [illegible]
ad tocius, puer autem in utero matris [illegible]
quamvis colligatur corpori distinctum [illegible] non est
similis ratio. Ad tertium dicendum quod non sunt facienda mala
ut veniant bona ut dicitur ro. iij. [illegible]
re matrem ut occidatur baptizetur [illegible]
matre mortua fuerit vivente in utero [illegible]
debet ut puer baptizetur. Ad quartum dicendum quod expectan-
da est tocalis egressio pueri ex utero [illegible] nisi mors
immineat, sed tamen si primo caput egrediatur [illegible]
sensuum baptizari periculo imminente [illegible]
rebaptizandus sicut [illegible] nasci contigerit. Et vi-
dentur faciendum quandocumque alia pars egreditur periculo immine-
te, quia tamen in nulla partium certior [illegible] ita
consistit sicut in capite, in quibusdam [illegible]
quandoque alia pars corporis abluta, puer post perfi-
nationem sit baptizandus sub hac forma [illegible]
es baptizatus ego te baptizo [illegible] et amentes non
Ad. xij. sic proceditur videtur quod furiosi debeant bapti-
zari ad suscepcionem baptismi requiritur intentio
eo qui baptizatur ut dictum est, sed furiosi
et amentes cum careant usu rationis non possunt [illegible]
ordinatam intentionem, ergo non debet baptizari. Preterea
homo brutta alia excedit in hoc quod habet rationem.
Sed furiosi et amentes non habent usum rationis
quandoque etiam in eis non expectatur sicut expectatur in
pueris, ergo videtur quod sicut brutta [illegible] non baptizantur
ita etiam nec tales furiosi et amentes [illegible]
ant baptizari. Preterea magis ligatus est [illegible]
in furiosis vel amentibus quam [illegible] bap-
tismus non confertur dormientibus [illegible]
mentibus et furiosis. Sed contra est quod aug[ustinus] [illegible]
de amico suo cum esset desperatus [illegible]
est et tamen in ipso baptismus efficaciam habuit [illegible]
tibus usum rationis aliquando [illegible] dicendum quod
circa amentes et furiosos est distinguendum, quidam enim
sunt a nativitate tales nulla habentes lucida
intervalla in quibus etiam nullus usus rationis apparet et
de talibus quantum ad susceptionem baptismi videtur idem
iudicium et de pueris qui baptizantur [illegible] fide
ecclesie ut dictum est. Alii vero sunt amentes qui
ex sana mente quam habuerunt perveniunt in amenciam
incidunt et tales sunt iudicandi in dicendi se
voluntatem quam habuerunt dum sane mentis existe-
rent, et ideo si tunc apparuit in eis voluntas
suscipiendi baptismum debet exhiberi eis in furia vel amen-

nat[illegible] mouet[ur] dco[rum] ii s[ecundu]m aliq[uo]s p[ro]b[ab]iles q[uo]d redo
to statu[s] ma[gis] moue[n]t dco[rum] su[pra] 7 sil[iter] q[uan]do a[liqu]is i
baptiza[tu]r accip[it] caracte[rem] q[ui] formam 7 [con]sequit[ur] p[er]
p[e]n[itenti]am et[iam] quic[quid] g[rati]a remittens om[n]ia facta
ta[m] impedit[a] a quib[us] p[ro]cedebat ; vn[de] o[mn]ia rede
ta p[er] p[e]n[itenti]am redeu[n]t bapt[ismu]s statim [con]sequit[ur]
suu[m] effectu[m] [illegible] ad · v · g° d[icitu]r · q[uod] sacrame[n]tu[m] bap[tism]i
e[st] [con]ditio non h[omin]is , 7 id no[n] e[st] mortuu[m] in fic
toqu[od] sine caritate baptiza[tur] [illegible] ad · ij · d[icitu]r ·
q[uod] fictio non recedit p[er] bap[tis]m[u]m s[ed] p[er] p[e]n[itenti]am ; q[ua] re
mota bapt[ismu]s aufert om[n]e[m] c[ul]pam 7 reatu[m]
o[mn]iu[m] p[e]cc[at]o[rum] p[re]cedentiu[m] bap[tis]m[u]m 7 [illegible] simul' exitu[m]
cu[m] bap[tism]o [illegible] au[gustinus] d[icit] i li · de bap[tism]o solut[ur] exitu[m] i
dies 7 [illegible] s[ecun]d[u]m , solut[ur] 7 ip[s]a hora moritu[r]
q[uod] a[d] baptis[mu]m i baptismo · deinceps a[d] [con]tinuo
te[m]p[or]e maxime s[ecund]o ad effectu[m] bap[tism]i [con]sequ[en]d[u]m [con]c[ur]
rit bapt[ismu]s 7 p[e]n[itenti]a · s[ed] bapt[ismu]s cu[m] p[e]n[itenti]a sic ca
p[ro]se ag[r]es / p[e]n[itenti]a sic ca p[er] actus · i · redo ne[s]
p[ro]b[ab]iles [illegible] ad · iij · d[icitu]r · q[uod] effect[u]s bap[tism]i no[n] e[st] tolle[re]
p[e]cc[at]a ficta s[ed] p[re]cede[n]tia ul' ficta[m] p[e]cc[at]a , 7 id re
cede[n]te fictio[n]e p[e]cc[at]a sequ[en]tia remittit quide[m]
s[ed] p[er] p[e]n[itenti]am non p[er] bap[tis]m[u]m · v[n]de non remitt[u]n
tur q[uan]tu[m] ad totu[m] reatu[m] s[ed] s[ecundu]m e[st] p[e]cc[at]a p[re]ce
dentia bap[tis]m[u]m · q° lxx· de circumcisione · ma[teri]a

[illegible]im [con]sid[er]a[n]d[um] e[st] de p[re]paratoriis ad bap[tis]m[u]m [illegible] et
p[ri]mo quide[m] de p[re]parato[rio] q[uo]d p[re]cessit bapt[is]m[u]m · s[cilicet]
de circu[m]cisione [illegible] s[ecund]o de p[re]paratoriis q[uae] cur
run[t] s[imu]l cu[m] bap[tism]o · s[cilicet] de cathecismo 7 exor
cismo [illegible] circa p[ri]m[u]m q[uae]r[un]t[ur] · iiij · [illegible] p[ri]mo · circ[um]
cisio fuit p[re]paratoria ad fi[illegible] a bap[tism]i [illegible]
circu[m]cisio[n]e [illegible] [illegible]de
[illegible] [illegible]rio de ef
fi[illegible] [illegible] [illegible]cio de tem[por]e [illegible] non fuit ip[s]a
[illegible] · p[er]oc[ed]it[ur] sic q[uod] [illegible]nd non fuit c[ir]c[umcisio] [illegible] om[n]is ei [illegible]
[illegible] [illegible]toria 7 figura [illegible] bap[tism]i , om[n]is ei[us] [illegible]
[illegible] aliq[ui]s alii[illegible] [illegible] figurato , s[ed] circ[um]
[illegible] nullam [illegible] sil[iter] cu[m] [illegible] bap[tism]o [illegible] q[ui]a ne
fuit p[re]paratoria 7 fi[illegible] [illegible] ap[osto]l[u]s d[icit]
[illegible] de circumcisione [illegible] [illegible]
[illegible]mari baptis[mo] [illegible] [illegible]
baptis[mu]m [illegible] [illegible]
tus maris [illegible] mag[is] fuit [illegible] ad
baptis[mu]m 7 figurativa [illegible] circ[um]ci[sio] [illegible] [illegible] s[ecund]um d[icit]ur
q[uod] baptis[mu]s joh[ann]is fuit p[re]paratori[us] ad bap[tis]m[u]m [christi] , si
s[ecund]o circ[um]cisio fuit p[re]parato[ri]a 7 fig[ur]ativa bap[tism]i [christi]
i[de]o q[uo]d baptis[mu]s joh[ann]is fuit s[ecundu]m [illegible] q[ui]a e[st] [illegible] ;
i[de]o circ[um]cisio fuit p[re]parato[ri]a 7 figurativa bap[tism]i
s[ed] [illegible] q[uo]d ap[osto]l[u]s d[icit] col · ij · circumcisi estis circu[m]

cisio[n]e n[on] manu facta in expoliac[i]o[n]e corporis
carnis s[ed] circumcisio[n]e ih[es]u [christi] [con]sepulti ei i baptis[mo]
[illegible] ad · d[icitu]r · q[uod] baptismus d[icitu]r sacrame[n]tu[m] fidei i q[ua]ntu[m]
i baptismo fit fidei q[ua]da[m] p[ro]fessio 7 p[er] baptis[mu]m ag
g[re]ga[n]tur ho[m]i[n]es a[d] [con]g[re]gac[i]o[n]i fideliu[m] ; ea[dem] ra[tio]ne e[st] fide
iu[n]ta 7 a[n]tiquo[rum] patru[m] q[ui]b[us] [illegible] ap[osto]l[u]s · ii · cor · iiij · i
h[ab]entes eunde[m] sp[iritu]m fidei c[on]i[unct]i , circu[m]cisio a[utem] e
rat q[uae]da[m] p[ro]testac[i]o fidei · vn[de] 7 p[er] circ[um]cisione[m]
a[n]tiqui [con]g[re]gab[a]nt[ur] collegio fideliu[m] , vn[de]
m[ani]f[est]u[m] e[st] q[uod] circ[um]cisio fuit p[re]parato[ri]a ad baptis[mu]m 7 p[re]fi
guratiua ip[s]i[us] s[ecundu]m q[uo]d a[n]tiquis te[m]p[or]ib[us] o[mn]ia in fi
gura fiebant [con]tingeba[n]t ut d[icitu]r · i · cor · x · sic et
fides eo[rum] erat de futuro [illegible] ad · i · g[radu]m d[icitu]r · q[uod] cir
c[um]cisio h[ab]ebat sil[iter] [illegible] cu[m] baptismo q[ua]ntu[m] ad sp[iritu]ale
effectu[m] b[a]p[tism]i b[a]p[tism]i ; [illegible] nam sic c[ir]c[um]cisio[n]e[m] aufe
rebat[ur] q[uae]da[m] carnal[is] pellicula · ita p[er] baptis[mu]m ho[mo]
expoliat[ur] a carnali [con]suetudi[n]e [illegible] ad · ij · d[icitu]r q[uod] p[ro]
tectio colu[m]pne nubis 7 tra[n]situs maris ru
bri fueru[n]t q[ui]de[m] figure n[ost]ri baptis[m]i · quo renasci
mur ex aq[ua] significata p[er] mare rubru[m] · 7 sp[irit]u
s[anct]o significato p[er] colu[m]pna[m] nubis , n[on] t[ame]n p[er] h[aec] fi
ebat aliqua p[ro]fessio fidei sic p[er] circu[m]cisi
one[m] , 7 i[de]o p[re]dicta · ij · erant ta[n]tu[m] figure 7 no[n]
sacrame[n]ta · [illegible] circ[um]cisio a[utem] erat sacrame[n]tu[m] etia[m] p[re]
paratoriu[m] ad baptis[mu]m ; min[us] t[ame]n exp[re]sse figura[bat]
baptis[mu]m q[ua]ntu[m] ad exteriora q[uam] p[re]dicta , 7 i[de]o ap[osto]l[u]s po
tius fecit me[n]c[i]o[n]e[m] de p[re]dictis q[uam] de circu[m]cisio[n]e
[illegible] ad · iij · d[icitu]r · q[uod] baptismus fuit joh[ann]is p[re]paratori[us]
ad baptis[mu]m [christi] q[ua]ntu[m] ad exercitiu[m] actus · s[ed] circu[m]cisio
q[ua]ntu[m] ad p[ro]fessio[n]e[m] fidei q[uae] req[ui]rit[ur] i baptismo sic
[illegible] · ij · s[ecund]o p[ro]ced[itur] sic · q[uod] circ[um]cisio [illegible] debuit
fuit in[con]g[ru]e instituta ; sic e[n]i[m] dictu[m] e[st]
i c[ir]c[um]cisio[n]e fiebat q[uae]da[m] p[ro]fessio fidei , s[ed]
a p[e]cc[at]o p[ri]mi ho[m]i[n]is nullus unq[ua]m saluari potuit
n[is]i p[er] fidem passio[n]is [christi] · r[om] · iij · q[ue]m p[ro]posuit
d[eu]s p[ro]piciatore[m] p[er] fidem i[n] sanguine ip[s]i[us] , ergo
statim p[o]st p[e]cc[atu]m p[ri]mi ho[m]i[n]is circ[um]cisio instituj
debuit 7 non te[m]p[or]e abrahe · p[re]t[er]ea i circ[um]cisio[n]e p[ro]
fitebat[ur] ho[mo] obs[er]uantia[m] ueteris legis · sic
i baptismo p[ro]fitet[ur] obs[er]uantia[m] noue le[gis] , v[n]de ap[osto]l[u]s
d[icit] gal · v · testificor o[mn]i ho[m]i[n]i c[ir]c[um]cide[n]
te se q[uonia]m debitor e[st] uniu[er]se le[gis] facie[n]de , s[ed]
legal[is] obs[er]uantia no[n] e[st] tradita te[m]pore
abrahe s[ed] mag[is] t[em]p[or]e mo[y]si , ergo i[n]co[n]ueni
ent[er] instituta e[st] c[ir]c[um]cisio te[m]p[or]e abrahe [illegible]
circ[um]cisio fuit figurativa 7 p[re]paratoria baptis[m]i , s[ed] bap

exhiberet omnibus populis ille uero qui ubi circes circ
te os gen. ipsi bap. eos ergo circumcisio non debuit
institui nec obseruanda tantum ab uno populo inter
omnes sed ab omnibus populis. Item carnalis circumcisio dicitur
uenire spirituali sicut figura figurato, sed spiritualis cir
cumcisio que fit per christum indifferenter est in utroque sexu ergo
in christo. nonne masculi in femina nec dicitur col. iii. quod
inuenitur est circumcisio instituta que pertinet solum in
maribus. Sed quod est quod sicut legitur gen. xvii. circumcisio est
instituta a deo cum pactum est opus. Item uidetur quod sic
deberet circumcisio esse sperata ad baptismum in quo erit
quedam professio fidei christi. quod et nos in baptismo profitemur
ut antiquis a patribus primus abraham premisit
accepit de christo nascituro cum deberet ei gen. xxii. in
semine tuo benedicentur omnes gentes terre, et ipse primus
a societate infidelium se segregauit ut mandatum
domini dictum est egredere de terra tua et de cogna
tione tua, et ideo conueniens circumcisio fuit instituta in abra
ham. Ad primum dicendum quod immediate post peccatum p
patris per doctrinam ipsius ade qui plene instruc
tus fuerat de domino adhuc fides et deus uel inge
liter in homine in utroque non expediebat dare hominibus
aliqua signa fidei et salutis. sed in quod pro
suo libitu fidem suam profitebatur signis
protestabatur, sed circa tempus abrahe diminuta erat in
fides plurimis ad ydolatriam declinantibus
obscuratus etiam erat ratio naturalis per augmentum car
nalis concupiscentie usque ad peccata contra naturam et ideo conueni
ens tunc et non ante fuit instituta circumcisio ad profitendum
fidem et minuendum carnalem concupiscentiam. Ad
ii. dicendum quod legalis obseruantia tradi non debuit
nisi populo iam congregato quia lex ordinatur ad bonum
publicum ut in sua parte dicitur, populus autem fidelium congrega
[illegible] aliquos sensibiles signo quod est natiuitas
[illegible] religio adiunctis [illegible]
[illegible] instituit circumcisio
[illegible] lex corporaliter a patribus qui fuerunt ante
legem familias suas instruxerunt de rebus diuinis
per modum paterne admonitionis, unde dominus dicit de
[illegible] abraham scio quod precepturus sit filiis suis et do
mui sue post se ut custodiant uiam domini. Ad iii.
dicendum quod baptismus includit perfectionem salutis
ad quam deus omnes homines uocat. Prima ad thi. ii. qui
[illegible] homines saluos fieri et ideo baptismus omnibus
[illegible] homines salus [illegible] non continebat perfectionem
[illegible] significabat ipsam ut fidem
salutis sed significabat [illegible]

per patrum qui erat ex iudeorum populo nasciturus et ideo
illi soli populo data est circumcisio. Ad iiii. dicendum quod quia cir
cumcisio instituta est ut signum fidei abrahe qui
credidit se patrem futurum [illegible] repromissum et quia
etiam solis maribus competebat peccatum originale
[illegible] spiritualis circumcisio ordinatur a parte [illegible]
non autem ut ipsa per se dicitur, sed baptismus con
tinet uirtutem [illegible] quamuis salutis [illegible]
[illegible] omnium patrum [illegible] circumcisionis non
Ad iii. sic proceditur. uidetur quod circumcisio non sic
deberet esse fidei quedam professio est, sed fides in capi
[illegible] consistit [illegible] marie [illegible]
[illegible] in capite, ergo magis debuit signum cir
cumcisionis dari in capite quam in membris generationis.
Item ad usum sacramentorum sumitur ea que est communior usu
sicut aqua ad abluendum et panis ad reficiendum, sed
ad incidendum communius utimur cultello ferreo quam petrino, ergo
circumcisio non debuit fieri cultello petrino. Item sicut
baptismus instituitur in remedium originalis peccati ita
circumcisio sicut beda dicit, sed nunc baptismus non differtur
usque ad viii. diem ne pueris periculum damnationis
immineat propter originale peccatum si non baptizati decedant
[illegible] baptismus [illegible] viii. diem
[illegible] circumcisionis non debuit determinari octaua
dies sed deberet quandoque preueniri sicut etiam quandoque
[illegible] Sed contra est quod ro. iiii. dicitur et signum accepit
circumcisionis [illegible] ponens circumcisionis [illegible]
Respondeo dicendum quod sicut dictum est circumcisio quasi signum fidei
est instituta a deo cuius sapientie non est numerus, determinare
[illegible] sapientie opus et ideo conuenientes
[illegible] Ad primum
est [illegible]
[illegible] circumcisio [illegible]
[illegible] fiebat in [illegible]
[illegible] primo quidem [illegible] erat signum fidei qua a
braham credidit [illegible] ex suo semine nascituro
[illegible] Secundo [illegible] in remedium peccati originalis
[illegible] ordina
[illegible] carnalis concupiscentie [illegible]
[illegible] delecta
[illegible] Ad [illegible] cultellus lapi
[illegible] circumcisionis [illegible] non i
[illegible] preceptum diuino determinatum
[illegible] cultello [illegible] ad circumcidendum
[illegible] legitur tamen aliquos circumcisos
[illegible] cultello lapideo fuisse sicut legitur
exodi. iiii. quod tulit sephora acutissimam petram
et circumcidit preputium filii sui et iosue. v. [illegible]